

90

# KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO WPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

**MUR NA DZIAŁCE 821 i 773/1 oraz OTOCZENIE (dz. nr 821)  
kościół rzym.-kat. pw. św. Jana Chrzciciela**

328/13

11. Materiały graficzne



1

2. Czas powstania

**4 ćw. XVII w.**

3. Miejscowość

**JANÓW PODLASKI**

4. Adres

**21-505 Janów Podlaski, ul. Staroklasztorna 4**

nr ewidencyjny działki **821 i 773/1**

nr księgi wieczyste [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna

województwo **lubelskie**

powiat **janowski**

gmina **m. Janów Podlaski**

6. Współrzędne geograficzne

**N 52°11'49.84" E 23°12'36"**

7. Poprzednie nazwy miejscowości

**b/z**

8. Właściciel i jego adres

**Parafia rzymskokatolicka  
pw. św. Trójcy Świętej  
Janów Podlaski ul. Naruszewicza 17  
diecezja siedlecka**

9. Użytkownik i jego adres

**Parafia rzymskokatolicka  
pw. św. Trójcy Świętej  
Janów Podlaski ul. Naruszewicza 17  
diecezja siedlecka**

10. Formy ochrony

**Wpis do rejestru zabytków nr A/78  
z dn. 2019-04-24**





## 12. Historia

Obecnie istniejący kościół został wzniesiony w latach 1790-1801, w miejscu świątyni parafialnej pochodzącej z 1465 r., następnie przekazanej w 1602 r. dominikanom. W ramach represji po powstaniu styczniowym, dominikanów usunięto z miasta w 1867 r., a należące do nich nieruchomości przekazano grekokatolikom, po czym Kościołowi prawosławnemu (1875 r.). W 1918 r. świątynię, w ramach rewindykacji, przywrócono Kościołowi katolickiemu.

Od początku istnienia parafii, wokół kościoła funkcjonował cmentarz, użytkowany jeszcze w połowie XIX w. Data powstania ogrodzenia jest nieznana, być może jego budowę należy wiązać ze spalaniem świątyni dominikańskiej w 1667 r. i wtórnym użyciem materiałów po niej pozostałych, co sugeruje wzmianka w dokumencie z 1790 r., gdzie odnotowano „po części mur obalony, po części zbyt niski pełen gruzów, cegły y kamieni z rozwalin kościelnych...”. W XIX w. miały miejsce liczne remonty muru, z których jedynym datowanym jest pochodzący z 1869 r., gdy w jego zachodnią część wbudowano bramę - dzwonnice. W 1920 r. na cmentarzu przykościelnym pochowano dwóch polskich żołnierzy 55 pułku strzelców wielkopolskich (Leona Łysiaka i Franciszka Waderskiego) poległych 04.08.1920 r. w bitwie pod Cieleśnicą w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Zasięg dawnego cmentarza w przybliżeniu nawiązuje do obecnie obszaru wygradzonego kamiennym murem.

## 13. Opis

**Sytuacja:** Kościół poddominikański pw. św. Jana Chrzciciela, znajduje się w środkowej części miasta, na wydłużonej wielobocznej działce o nieregularnym kształcie, otoczonej z trzech stron ceglany pełnym murem. Od południa zespół jest wygradzony sztachetowym płotem rozpiętym na ceglanych filarkach, zwieńczonych czworobocznymi czapami z kulami. Do kościoła prowadzi ulica Staroklasztorna, obiegająca teren świątyni od północy, następnie stykająca się z ul. W. Skalskiego, wydzielającą działkę od wschodu. Z racji usytuowania zespołu na lekkim wyniesieniu, wspomniane ulice poprowadzone są w znacznym obniżeniu terenu. Wejście na dawny cmentarz prowadzi przez bramę-dzwonnicę, usytuowaną w zachodniej części ogrodzenia. W pobliżu dzwonnicy znajduje się głaz upamiętniający żołnierzy poległych w bitwie pod Cieleśnicą oraz niewielki murowano-ziemny nagrobek dwóch żołnierzy.

**Materiał, technika i konstrukcja:** ogrodzenie wykonane jest z cegieł ceramicznych pełnych, łączonych zaprawą wapienną, obustronnie tynkowanych, wzmocnionych w dolnej części, na krótkich odcinkach kamieniami polnymi. Od strony zewnętrznej mur jest artykułowany modularnymi podziałami ramowymi, poniżej których biegnie szeroki pas wydzielony deskami z blachy ocynkowanej. Od wewnątrz mur jest podzielony lizenami. Koronę muru wieńczy blacha ocynkowana, malowana na czerwono. W części północno – wschodniej mur jest poprowadzony na planie łuku odcinkowego, natomiast od wschodu i zachodu ma prosty bieg. Z racji obniżenia terenu, skarpa poniżej muru jest wzmocniona w dolnej części obmurowaniem, sukcesywnie powiększającym się, aż do styku ulic Staroklasztornej i Skalskiego. Odcinek muru stanowiący kontynuację wzdłuż wschodniej granicy działki nr 773/1 również jest pełny, z artykulacją w formie niewielkich występów z lica ściany. Brama w tej części jest rozpięta na dwóch filarach o przekroju kwadratu, nakrytych czworobocznymi czapami podbitymi blachą ze zwieńczeniem w formie iglicy. Skrzydła bramne współczesne wykonane z metalu.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
-	-	Ogrodzenie zespołu kościelnego	Ogrodzenie zespołu kościelnego
18. Stan zachowania		19. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
<p>Obmurowanie skarpy poniżej linii muru jest w złym stanie technicznym, na dużych obszarach widoczne są liczne ubytki tynku, zagrzybenie i zawilgocenia. Mur od strony zewnętrznej ma nieliczne spękania i zawilgocenia, szczególnie zauważalne w dolnym pasie. W kilku miejscach widoczne są ubytki blachy na koronie.</p>		<p>Istotnym zagrożeniem jest zagrzybenie występujące na podmurówce, które w najbliższym czasie może spowodować znaczne jej osłabienie, a w konsekwencji zawalenie się muru. Wskazane byłoby osuszenie oraz wymiana podmurówki.</p>	

20. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

21. Uwagi

22. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Bibliografia

Gerłowska K., *Janów Podlaski. Studium historyczno-urbanistyczne*, Lublin 1982, mps. w pos. WUOZ Lublin Del. Biała Podlaska.

J. Maraśkiewicz, *Zabytkowe cmentarze i mogiły w Polsce. Województwo białkopodlaskie*, Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, Warszawa 1995.

A. Jodłowski, *Dzieje obiektów zabytkowych z wybranych miejscowości północno-wschodniej części woj. lubelskiego*, Biała Podlaska 2000.

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, województwo lubelskie, powiat Biała Podlaska. Warszawa 2006.

25. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania)

24. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Tekst Jacek Studziński sierpień 2020

plany, rysunki Jacek Studziński sierpień 2020

fotografie Jacek Studziński sierpień 2020

26. Załączniki

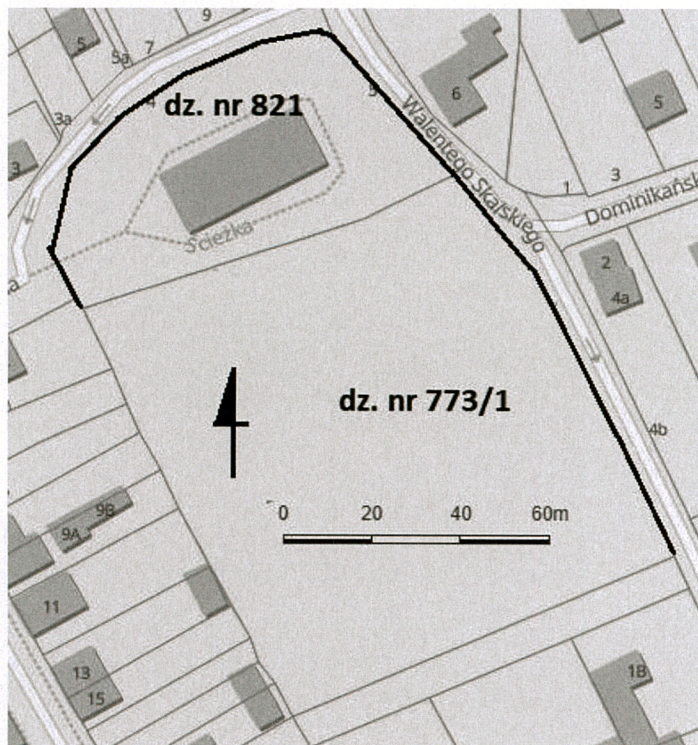
Załącznik nr 1, 2



1. Miejscowość	Janów Podlaski	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres  <b>Mur na działkach 773-1 i 821</b>	6. Zawartość załącznika  Fotografie, sytuacja
2. Gmina	Janów Podlaski		
3. Powiat	bialski		
4. Województwo	lubelskie		

## Spis fotografii:

1. Brama w murze na działce nr 773/1. 2. Filar bramy w murze na działce nr 773/1. 3. Mur wzdłuż działki nr 773/1. 4. Ogrodzenie d. cmentarza przykościelnego od zach. 5. Fragment muru od strony ul. W. Skalskiego. 6. Fragment muru od płu. 7. Tablica na murze z nazwiskami poległych żołnierzy. 8. Widok na teren d. cmentarza przykościelnego cz. płu. 9. Widok na teren d. cmentarza przykościelnego cz.- pld. 10. Głaz i nagrobek upamiętniające żołnierzy poległych w 1920 r.







3



4



5



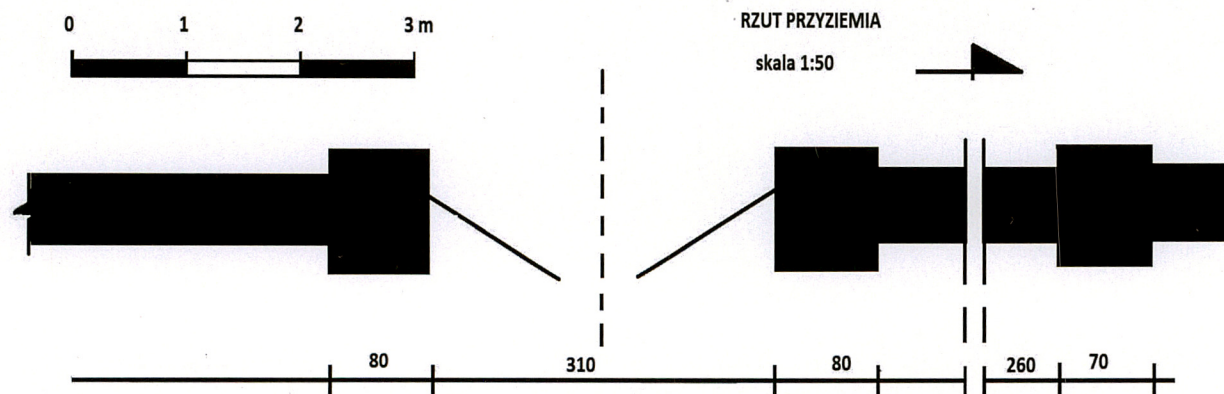
6



# ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 2

1. Miejscowość	Janów Podlaski	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	Janów Podlaski	<b>Mur na działkach 773-1 i 821 oraz otoczenie kościoła</b>	Fotografie, rzut przyziemia bramy od strony ul. W. Skalskiego
3. Powiat	bialski		
4. Województwo	lubelskie		



Opracowanie załącznika: J. Studziński sierpień 2020  
(data i podpis)





8



9



10